AN **ENGAGE** PRESENTATION

KUJUMUISHA IDADI YA WATU, AFYA NA MAZINGIRA

KWA MAENDELEO YANAYOTEKELEZWA KENYA

MWONGOZO WA UWASILISHAJI

USAID FROM THE AMERICAN PEOPLE

Mwongozo wa Uwasilishaji

KUJUMUISHA IDADI YA WATU, AFYA NA MAZINGIRA KWA MAENDELEO YANAYOTEKELEZWA KENYA

SHUKRANI

"Ujumuishaji wa idadi ya watu, afya na mazingira katika maendeleo endelevu nchini kenya" ni chombo cha utetezi cha mawasiliano ambacho kilipangwa na PHE Kenya Multimedia Taskforce inayoongozwa na National Council for Population and Development kwa ushirikiano na Population Reference Bureau.

Shukrani ya kipekee kwa PHE ENGAGE Taskforce ya Njia Nyingi kwa Aliyotoa ya muhimu kwa "kujumuisha Idadi ya watu, Afya na Mazingira kwa Maendeleo Yanayotekelezwa Kenya."

Uwasilishaji huu wa Midia-Anui umetengenezwa kwa ufadhili wa shirika la United States Agency for International Development (USAID) kulingana na makubaliano ya ushirikiano AID-OAAA-A-16-0002. Habari inayotela ni jukumu la NCPD na PRB na sio serikali rasmi ya Marekani na hivyo basi,mazulio yanayotolewa hayaonyeshi au kunukuu mawazo au maono ya shirika la USAID ama Serikali ya Marekani.

© 2017 Population Reference Bureau. Haki zote zimehifadhiwa.

YALIYOMO

IUTANGULIZI WA MWONGOZO WA UWASILISHAJI 1

MADHUMUNI YA WASILISHAJI 1

NAFASI ZA UWASILISHAJI 1

UWASILISHAJI WA WASIKILIZAJI MBALIMBALI 2

MASWALA YA ZIADA.. 2

UWASILISHAJI WA USISHO-JUMLISHI 3

UJUMBE MAALUM KUTOKA KWA MAANDISHI 16

MWONGOZO WA MJADALA 21

MASWALA YANAYOULIZWA MARA KWA MARA 23

NYENZO ZAIDI 26

NCPD

PACE Policy Advocacy Communication Enhanced

PRB INFORM EMPOWER ADVANCE

Utangulizi Wa Mwongozo wa Uwasilishaji

TMwongozo huu wa uwasilishaji umeundwa ili kusaidia wateja waweze kunufaika kwa kiwango cha juu kutokana na uwasilishaji wa “Kujumuisha Idadi ya Watu, Afya na Mazingira Kwa Maendeleo Yanayotekelezwa Kenya” ENGAGE pamoja na uwasilishaji wa mwongozo wa PRB ENGAGE. Mwongozo wa Uwasilishaji umejumuisha maswala ya nyongesa yasiyo ya kifani kama vile makala kamilifu ya uwasilishaji, marejeleo, jumbe mahususi zikiandamana na picha; FAQS; na mwongozo wa majadiliano unaoweza tumika kuwezesha mwingiliano na mazungumzo baina ya watazamaji.

Baada ya kukagua mwongozo huu wa uwasilishaji utaweza kutambua jinsi ya:

- Kukagua mbinu za kutumia uwasilishaji wa ENGAGE kwa kaumu mbali mbali.
- Kujibu maswali yanayoulizwa mara kwa mara juu ya uwasilishaji huu.
- Kuzua mazungumzo na wasikilizaji juu ya ujumbe mahususi katika uwasilishaji huu.

Madhumuni ya Wasilishaji

Lengo la uwasilishaji mseto wa “Kujumuisha Idadi ya Watu, Afya na Mazingira Kwa Maendeleo Yanayotekelezwa Kenya” ENGAGE, ni kujenga mwamko na kuongeza usaidizi kwa muelekeo wa idadi jumuishi, afya na mazingira (PHE) nchini Kenya.

Ili kuweza kufikia lengo hili, uwasilishaji huu umeundwa kwa njia ya kuinua uelewa wa yeyote jinsi ya PHE inashughulikia maswala tata na yenye mwingiliano katika maswala ya upangaji uzazi, kupata huduma za kiafya, ustawishaji wa maliasili na mbinu za uchumaji riziki zinazozikumba familia zinazoishi mashambani na jumuia katika nchi zinakua.

Kaumu ya wanaolengwa na mswada inajumuisha washika-dau wa sera katika serikali; wafadhili wanaojishughulisha na maswala ya Uzazi; jinsia na maswala ya mazingira; viongozi katika sekta ya afya na mazingita; maafisa wa mipango; wanahabari na wengine.

Malengo maalumu ya uwasilishaji huu ni:

- Kueleza jinsi mbinu ya PHE inafanya kazi kustawisha afya, makaazi, ulinzi wa chakula na mali asili.
- Eleza ufanisi wa mswada kadhaa ya PHE nchini Kenya.
- Jenga mazungumzo baina ya wasikilizaji washiriki juu ya nia ya wekezaji kwa miswada mseto ya PHE.

Nafasi za Uwasilishaji

Uwasilishaji huu wa ENGAGE wa vifaa vya matumizi ni wa wataalamu wanahusika katika viwango vyote vya upangaji uzazi, afya, na mazingira iwe katika akademia, mswada na mazingira ya kijamii. Wanaokusudiwa na uwasilishaji huu ni:

- Msingi: Waundaji wa seraa wa serikali katika viwango vyote na wafadhili wa maendeleo walio na uwezo wa kugawa rasilimali na kuendeleza PHE kimswada na kimpango nchini Kenya.
- Sekondari: Wale wote wanaowashawishi waundaji miswada wa kiwango cha juu-waandishi wa habari, raia, viongozi wa kidini, maofisa wa mipango na viongozi wengine katika jamii.

Uwasilishaji wa Wasikilizaji Mbalimbali

Uwasilishaji huu wa ENGAGE, umeundwa kutumika kwa mandhari au mazingira kadhaa, hasa wakati Kenya inapotekeleza malengo ya maendeleo endelevu, na kulenga mengineyo. Baadhi ya njia ambazo uwasilishaji huu unaweza kutumika kufikia watu mbalimbali ni kama zifuatazo:

WAUNDAJI MISWADA

- Wajuvye waundaji miswada juu ya umuhimu wa kuwekeza na PHE nchini Kenya.
- Onyesha ufanisi na utekelezaji faavu wa mtazamo wa PHE nchini kenya na kwingineko.

WATETESI WA UPANGAJI UZAZI

- Waelemishe watetesi hawa juu ya kusisitiza uhusiano wa upangaji uzazi, afya na mazingira.
- Ongea na wale wanaohudhuria vikao vya afya ya jamii au mikutano ya washikadau wenye ujuzi wa mtazamo ya PHE.
- Elezea vile mtazamo wa PHE unavyofanya kazi kwa wanaume na wanawake kwa jumla ili kustawisha maisha na kukinga maliasili.

VIONGOZI VYA KIJAMII NA KIDINI

- Waelimishe viongozi wa kijamii na kidini juu ya manufaa yanayoletwa na mtazamo wa PHE kwa familia na jamii.
- Dumisha mazungumzo ya mswada na viongozi wa mashinani, wakiwepo wa kijamii na kidini katika mikutano ya semina na matukio mbalimbali.

VYOMBO VYA HABARI

- Waelimishe wanahabari juu ya ufanisi wa mtazamo wa PHE, kwa kutumia uwasilishaji wa ENGAGE kama kifaa cha kufunzia.
- Tafuta nafasi ya mazungumzo katika runinga na redio, yanayohusisha kwa kiwango majadiliano na maswala juu ya PHE.

Maswala ya Ziada

Unaweza kufanya uwasilishi huu uwe wa kuvutia zaidi kwa wasikilizaji wako kwa kuongeza ujumbe kuhusu matukio ya jumla na mazoezi katika maeneno mbalimbali nchini Kenya, hasa yale yanayoafikiana na wasikilizaji wako. Mambo ya kuzingatia unapokagua wasikilizaji wako ni kama:

- **Kiasi cha hadhira.** Unapokuwa na kikundi kidogo,unaweza kutoa uchanganuzi wa kina unaolingana na visa vya ukweli katika maisha au matukio kwa sababu unawajua washiriki wako katika kikundi. Kwa vikundi vikubwa huenda ukachukua muda mwingi wakati wa kuwasilisha waliyoandikwa ili kueleza dhana maalum na kuhakikisha ya kwamba uwasilisaji unamfaa kila unayetazama.
- **Kiwango cha uelewaji.** Ni vizuri kila mara kuchukulia ya kwamba hadhira haina uelewa wa istilahi za kiufundi ambazo unaweza kuzitumia katika uwasilishaji wako. Ikiwa unapeana uwasilishaji wa moja kwa moja,tunashauri ufuate maandishi na kutoa maelezo kwa istilahi ambazo zinaweza kuwa geni kwa baadhi ya washiriki.

UWASILISHAJI WA USISHO-JUMLISHI

Kujumuisha Idadi ya Watu, Afya na Mazingira kwa Maendeleo Yanayotekelezwa Kenya

Toleo la ENGAGE

Telezi/Slaidi 1

Kichwa Chake - Kujumuisha Idadi ya Watu, Afya Na Mazingira kwa Maendeleo Yanayotekelezwa Kenya

Uwasilishaji wa Usisho-jumlishi

→ **Bonyeza Mbele 2**

Kenya ni kiongozi Afrika katika sera na mipango ya maendeleo…

→ **Bonyeza Mbele 3**

…yanayoendeleza ustawi wa kiuchumi, kijamii na kisiasa kwa watu wake na inayoimarisha uchumi wake.[1,2,3]

→ **Bonyeza Mbele 4**

Kenya pia ilizindua Mikakati Ya Kitaifa Ya Kuimarisha Mabadiliko Ya Hali Ya Anga kuimarisha uthabiti na uwezo wana nchi kujirekebisha kutokana na mazingira yanayobadilika kwa haraka.[4]

→ **Bonyeza Mbele 5**

Mabingwa wa mazingira, kama marehemu Wangari Maathai, wanatufungua macho kuelewa umuhimu wa uhifadhi wa mazingira.

Sera hizi hudumisha afya…

→ **Bonyeza Mbele 6**

…na kuelekeza Kenya katika njia ya ukuzaji wa kiuchumi na maendeleo.

Hata hivyo, kinachohitajika kufanywa ni mengi...

→ **Bonyeza Mbele 7**

Ili kushughulikia yanayofanya idadi ya watu inayoongezeka haraka…

→ **Bonyeza Mbele 8**

…afya yetu na ustawi wetu…

→ **Bonyeza Mbele 9**

…na vile vile tunavyotumia mali yetu ya asili.

→ **Bonyeza Mbele 10**

Kenya inaweza kuongoza katika afya iliyoboreshwa, utekelezaji wa mazingira na maendeleo zaidi ya kiuchumi shugulikia changamoto zote tatu pamoja.

→ **Bonyeza Mbele 11**

Huu mtazamo wa Idadi ya Watu, Afya na Mazingira au PHE unatambua uhusiano tata kati ya watu, afya yao na mali ya asili wanayotegemea.

→ **Bonyeza Mbele 12**

PHE yashughulikia nguvu za idadi kupitia kwa upangaji uzazi wa hiari unaoimarisha…

→ **Bonyeza Mbele 13**

matokeo ya kiafya ya watu na watoto wao, na…

→ **Bonyeza Mbele 14**

vile vile watu wanahusiana na mazingira yao.

→ **Bonyeza Mbele 15**

PHE inajumuisha kutoa taarifa na huduma za upangaji uzazi kwa hiari na utunzaji wa afya ya kimsingi na utunzaji wa mali ya asili inayotekelezwa.

→ **Bonyeza Mbele 16**

Ebu ifikirie familia iliyomo Mashinani Kenya.

→ **Bonyeza Mbele 17**

Si rahisi kwao kufikia kliniki kila mara kwa sababu mara nyingi huwa mbali sana

→ **Bonyeza Mbele 18**

…lakini wahudumu hutoa huduma maluum za kimsingi na ya uzazi nyumbani mwao. Kutokana na haya, wazazi wanaweza kupanga na kuweka nafasi kati ya uzazi wa watoto wao na familia nzima huweza kupata huduma ya afya ya kimsingi.

→ **Bonyeza Mbele 19**

Familia huyategemea mazingira Kwa mahitaji yao ya kila siku: Kilimo huwapatia riziki na chakula,

→ **Bonyeza Mbele 20**

…msitu huwapa kuni ya kupikia

→ **Bonyeza Mbele 21**

…mifugo hupata malisho

→ **Bonyeza Mbele 22**

…ziwa hupeana maji safi ya kupikia na kufulia nguo.

Lisha Mazingire hutemewa, haana matumaini katika mali hizi kwani…

→ **Bonyeza Mbele 23**

…wanaweza kuzalisha mapato kutoka kwa kazi tofauti kama kazi ya mikono; wako na stovu inayohifadhi moto na kupikia vyakula vyao; na wanatumia kilimo, uvuvi, na njia za malisho.

Mienendo na maendelezo ya afya hukuza uthabiti wa familia…

→ **Bonyeza Mbele 24**

…dhidi ya dhiki za kimazingira zinazoharibu na kupunguza mali ya kiasili.

→ **Bonyeza Mbele 25**

Uthabiti wa familia huchangia afya bora, ongezeko wa usalama wa chakula na mapato zaidi ya kuwekeza kwa elimu na mahitaji mengine ya kinyumba.

→ **Bonyeza Mbele 26**

Mienendo hii ya kuendeleza ina athari kuu katika kiwango cha kijamii.

Haya yote yanajumuishwa na yanaweza kutolewa kama sehemu ya suluhisho changanuzi kwa maendeleo yanayodumishwa.

→ **Bonyeza Mbele 27**

Katika jamii ya mashinani – ambapo robo tatu (3/4) ya Wakenya huishi na ambapo miradi mingi changanuzi ya PHE ilipo – afya na riziki zimejumuishwa na mali ya asili au usalama wa chakula.[5,6]

→ **Bonyeza Mbele 28**

Lakini ongezeko la idadi ya watu haraka, matumizi ya mali yasiyodumishwa na mabadiliko ya hali ya anga yanaweza kuiathiri vibaya afya ya binadamu na yaweza kuathiri maisha ya mtu na maendeleo ya kiuchumi.

→ **Bonyeza Mbele 29**

Mazingira huathiri afya na ustawi wa watu na hata pale familia wanapoishi.

→ **Bonyeza Mbele 30**

Afya hafifu na muundo msingi wa usafiri – sana sana katika sehemu zilizo mbali na zizofikiwa kwa urahisi – huizuilia familia kupata huduma za kiafya.

→ **Bonyeza Mbele 31**

Uwezo wa kufikia palipo na huduma za afya ni muhimu kwa kuendeleza matibabu na ukigaji wa UKIMWI na malaria, maji na usafi na afya ya mama na mtoto.

→ **Bonyeza Mbele 32**

Huduma za afya za uzazi, hata upangaji uzazi, uathiri afya na ustawi wa familia na pia idadi ya ongezeko la watu.

Kwa mfano, katika jamii za sizojiweza za Kenya…

→ **Bonyeza Mbele 33**

…wanawake mara nyingi huwa na watoto wawili zaidi ya walivyotarajia. Kutokana na ayo, familia inahitaji rasilmali zaidi ili kumtosheleza kila mmoja wao ambayo huongeza umaskini kinyumbani na kitaifa.[7]

→ **Bonyeza Mbele 34**

Familia ikiwa na watoto wengi kuliko walivyotarajia, ongezeko la watu pia hukuzwa kwa haraka. Kwa chini ya miaka 30, idadi ya watu Kenya iliongezeka maradufu kutoka milioni 21 mwaka wa 1989 hadi milioni 44 mwaka wa 2015…

→ **Bonyeza Mbele 35**

…na inaelekea kufika watu milioni 64 ikifikia mwaka wa 2030.[8,9]

→ **Bonyeza Mbele 36**

Ongezo la haraka namna hii inaweza kuathiri mazingira.

→ **Bonyeza Mbele 37**

…na kuathiri vile watu wanavyotumia mali yao ya asili.

→ **Bonyeza Mbele 38**

Kilimo,

→ **Bonyeza Mbele 39**

misitu, na

→ **Bonyeza Mbele 40**

sekta ya uvuvi

→ **Bonyeza Mbele 41**

inawaajiri 75% ya wafanyikazi wa Kenya. [10,11]

→ **Bonyeza Mbele 42**

Ilichangia thuluthi ya GDP ya Kenya Jumla ya Pato la Kinyumbani katika mwaka wa 2016 na ni kiini katika mikakati yetu ya maendeleo.[12]

→ **Bonyeza Mbele 43**

Hadi sasa, mashamba yanaendelea kuwa madogo wakati wakulima wanawagawia wanao.

→ **Bonyeza Mbele 44**

Kwa hakika, thuluthi mbili ya wakulima Mashinani wanaamini…

→ **Bonyeza Mbele 45**

…kuwa mashamba yao hayawatoshi wanao kuendelea kuyalima.13

→ **Bonyeza Mbele 46**

Misitu inakatwa kwa kiasi kikubwa ili kupata nafasi ya kulima, malisho, kuni na kujenga majumba.[14]

→ **Bonyeza Mbele 47**

Maziwa yanapungua kwa samaki wanaovuliwa kwa mitindo ya uvuvi isiyodumu na matumizi ya viwanda.[15,16,17,18]

→ **Bonyeza Mbele 48**

Kwa kuongezea, mabadiliko na mitindo ya hali ya anga na matokeo ya kupita kiasi ya anga kama ukame huharibu mimea na mifugo…

→ **Bonyeza Mbele 49**

…inayoleta dhiki ya chakula…

→ **Bonyeza Mbele 50**

…uhaba wa mapato kwa familia…

→ **Bonyeza Mbele 51**

…na ongezeko la umaskini…

→ **Bonyeza Mbele 52**

…sanasana katika malishoni ya sehemu kame na kavu Kenya, ambayo ni asilimia 80 ya nchi na ni muhimu katika ya wafugaji.[19,20]

→ **Bonyeza Mbele 53**

Kwa hakika, mabadiliko ya anga inaathiri uchumi ambapo sekta nyingi zinapoteza pesa zinazokadiriwa kama dola bilioni 1 hadi bilioni 3 au bilioni 100 hadi 300 za shilingi za Kenya kila mwaka hadi kufikia 2030.[21]

→ **Bonyeza Mbele 54**

Wanawake na wasichana wanaathiriwa sana na mabadiliko ya anga.[22,23,24]

→ **Bonyeza Mbele 55**

Majukumu yao ya kinyumbani kama kutafuta kuni na maji na kilimo huwa mzigo mzito kwa sababu lazima watembee masafa marefu kutafuta kuni na maji na wajitahidi zaidi kukuza mimea katika mchanga ulioisha rutuba.

→ **Bonyeza Mbele 56**

Kwa kuongezea, kuna hatari zaidi ya mizozo ya watu na wanyama poli ambapo jamii nyingi zinahamia palipo na rasilmali nyingi ambapo huwa mkabala na palipoifadhiwa wanyama. Hapa, wanyama huweza kuharibu mimea au makazi.[25]

→ **Bonyeza Mbele 57**

Mali inayodididimia na njia finyu za kiuchumi za kuchumia mapato Mashinani zinawapa vijana wanaotaka na kuhitaji kupata riziki changamoto…[26]

→ **Bonyeza Mbele 58**

…na huwasukuma watu binafsi na familia kukimbilia jijini kutafuta ajira.

→ **Bonyeza Mbele 59**

Ongezeko la haraka ya makazi yasiyo na mpango linaleta changamoto kwa maafisa wa mji wanapojaribu kuyatimiza mahitaji ya kimsingi ya jamii.

→ **Bonyeza Mbele 60**

Mielekeo changanuzi katika maendeleo kama PHE inaweza kushughulikia kikamilifu changamoto kama idadi ya watu, afya, riziki na rasilmali kwa njia kamilifu inayozingatia mahitaji tofauti ya kijamii na kushughulikia changanuzi nyingi.

→ **Bonyeza Mbele 61**

Mielekeo ya PHE inakuza afya na ustawi wa wanawake, wapendwa na watoto wao kwa kufanya huduma za afya kupatikana kwa urahisi. Mielekeo ya PHE inakuza uwezo wa jamii tofauti kuendeleza matumizi ya rasilmali ya kimazingira na mitindo ambayo inakuza uthabiti wao katika mabadiliko ya anga na mabadiliko kwa ujumla.

Tuchunguze kwa undani vile mwelekeo wa PHE umekuza afya na ustawi wa familia nyingi, imewawezesha jamii nyingi na kusaidia kuhifadhi mali ya asili hapa Kenya.

→ **Bonyeza Mbele 62**

Afya ya Watu ya Mazingira – Mradi wa Kilindi cha Ziwa Viktoria au HoPE – LVB, ulianza kufanya kazi Kenya mwaka wa 2012. HoPE – LVB iliongeza upatikanaji wa huduma za afya na hata upangaji wa uzazi wa hiari. Kupitia mradi huu, waliooana wanaahirisha uzazi na kupata huduma za afya muhimu mpaka huduma za afya za mama na mtoto na huduma za ukigaji na matibabu ya UKIMWI na malaria. [27,28]

→ **Bonyeza Mbele 63**

Caren ambaye ni mwanachama wa kikundi cha kijamii cha wanawake anaeleza vile mradi huu umeiathiri familia yake:

→ **Bonyeza Mbele 64**

[MAHOJIANO: Caren Odek, mwanachama wa kijamii HoPE-LVB]

“Nilikuwa nafikiria kuwa kuwazaa watoto wengi kungemfanya mume wangu kunipenda zaidi. Kile ambacho sikukijua ni kwamba hayo ndiyo yangekuwa mwanzo shida…”

“Watoto wangu wangegonjeka kila mara na kwa kupata matibabu kulikuwa mbali sana…”

“Makazi yetu yalikuwa machafu bali hatukujali kwani hatukuwa na ujuzi wa umuhimu wa usafi wa mazingira…”

“Lakini baada ya mradi huu kuletwa, sasa tunaelewa vile tunatupa uchafu wetu ifaavyo…”

→ **Bonyeza Mbele 65**

Vile HoPE-LVB ilivyoongeza ujuzi na uasiliaji wa ujumbe wa huduma za afya za kimsingi, pia ilishughulikia mahhitaji ya usimamizi na mali ya asili na mazingira za jamii zinazohusiana. [29,30]

→ **Bonyeza Mbele 66**

Mradi huu ulishughulikia riziki na lishe yanayohusiana na mazingira katika jamii ya wavuvi. Uvuvi wa kupita kiasi na matumizi yasiyodumu ya ardhi yalididimisha idadi ya samaki na kuharibu ardhi iliyotegemewa na jamii.[31,32]

→ **Bonyeza Mbele 67**

Kutokana na haya, huu mradi uliwawezesha jamii katika mitindo ya kilimo inaayodumu ambayo imepunguza utegemeaji wa rasilmali moja na ikatoa asili mbalimbali za mapato na chakula.[33,34]

→ **Bonyeza Mbele 68**

Sarah, mwanamke atokaye sehemu ya mradi wa HoPE-LVB, anaelezea:

→ **MBonyeza Mbele 69**

[MAHOJIANO: Sarah Achieng' Onyango, mwanachama wa jamii ya HoPE-LVB]

"Nishajifunza vile naweza kuchanganya mimea ili nipate mazao ya ana tofauti…"

"Nina uhakika wa kupata chakula cha mwaka mzima. Mtazamo wangu kuhusu upandaji wa miti umebadilika na nishapanda miti ya aina tofauti…"

→ **Bonyeza Mbele 70**

Kujifunza ujuzi wa kazi tofauti uliwafanya watu wawe na asili ya mapato mbalimbali na kupunguza shinikizo la mazingira.[35,36]

→ **Bonyeza Mbele 71**

[MAHOJIANO: Sarah Acieng' Onyango, mwanachama wa jamii ya HoPE-LVB]

"Ujuzi muhimu zaidi nilioupata ni kujenga na kusimamisha stovu za kuhifadhi moto."

"Hii imekuwa sili ziada kwangu ya mapato…"

→ **Bonyeza Mbele 72**

Hope-LVB pia iliwapunguzia jamii migogoro ya watu na wanyama.

→ **Bonyeza Mbele 73**

[MAHOJIANO: Tom Guda, Mwenyekiti, Kitengo cha Usimamizi wa Ufuo wa Afrika Mashariki]

"Kuna migogoro mingi ya watu na wanyama inayotokana na watu kulima sehemu ya milima iliyowachiwa wanyama poli. Hii hufanya sehemu za ufuo wa ziwa kukosa uthabiti na kumomonyoka kwa urahisi katika mfumo wa ekolojia. Tukifanya kazi pamoja na wafanyikazi wa KWS (Kenya Wildlife Service) na pia kufanya kazi kwa pamoja na wenzi wetu kutoka ukulima, jamii ilihisishwa kutolima karibu sana na ufuo wa mito, pia wasilime karibu na ufuo wa ziwa ili kuepuka migogoro."

→ **Bonyeza Mbele 74**

Kwa kupunguza uvuvi wa kupindukia, usalama wa chakula uliangazwa kwa sababu kwa sasa, idadi ya samaki inastawi katika Ziwa Viktoria.[37,38]

→ **Bonyeza Mbele 75**

Kitengo cha Usimamizi wa Ufuo unaoziunga na kushurutisha sheria za uvuvi zilizoimarishwa na jamii kimeshuhudia tofauti kuu katika Ziwa Viktoria.[39,40, 41]

→ **Bonyeza Mbele 76**

[MAHOJIANO: Peter Sikuku, Kitengo cha Usimamizi wa Chuowe]

"Mradi huu ulitusaidia kuteua maeneo ya kufuga samaki kwenye ziwa. Samaki sasa wanazaana na tumepata ongezeko la kutajika la mazao ya samaki."

→ **Bonyeza Mbele 77**

Kutokana na kuvutiwa na matokeo mazuri ya afya na mazingira, maofisa wa kaunti ya Homa Bay waliimarisha idara ya PHE na kamati ya kuiongoza ili kuiratibu juhudi za kikaunti za PHE.[42]

→ **Bonyeza Mbele 78**

Kwa vile ujumbe wa uongozi wa afya na mali ya asili jumuishwa pamoja na mahitaji ya kimsingi ya watu ya kiafya, chakula na riziki zinazoshughulikiwa, jamii nyingi zimeikumbatia mielekeo ya PHE na kuifanya mradi kudumukwa muda mrefu.

→ **Bonyeza Mbele 79**

Mwelekeo wa PHE pia ni ya gharama ya chini inayopunguza mali inayohitajika kutekeleza uongozi wa uzuiaji wa afya na mali asili kwa kujumuisha uratibu inayohusiana na zingine na kuziba ufa unaoachwa na miradi ya sekta moja inayoshughulikia changamoto zingine ambazo jamii hukabiliana nazo.[43]

→ **Bonyeza Mbele 80**

Kutoka 2011-2013, Mpango wa Utafiti wa Kuimarisha Huduma (the Program Research of Strengthening Services) au Mradi wa PROGRESS ikishirikiana na Green Belt Movement, ilionyesha kuwa wafanyikazi wa mazingira wanaweza kuwasilisha habari za afya zifaazo kwa wanajamii zao.[44,45,46]

→ **Bonyeza Mbele 81**

Green Belt Movement iliimarishwa wakati ambapo wanawake walikuwa wanashindwa kushughulikia mahitaji yao ya kinyumbani ya kuni. Shirika hili liliwafunza mtindo wa kupanda miti ya kudumu.[47]

→ **Bonyeza Mbele 82**

Kushughulikia mahitaji ya kiafya ya kijamii, mradi huu wa PROGRESS waliwafunza wataalam wa misitu huko kaunti za Nyeri na Meru njia za kufaa za kueleza ujumbe wa afya ambayo walipitisha inavyofaa kwa jamii yao.[48]

→ **Bonyeza Mbele 83**

Ushirikiano huo ulionyesha kuwa wafanyikazi wasio wa afya wanaweza kupitisha ujumbe inavyofaa na kwa shauku kwa kutoa ujumbe halisi kwa jamii zao.[49]

→ **Bonyeza Mbele 84**

Watu wa hisani wa mradi wa Green pia waliongeza kuwashirikisha wanaume katika mijadala ya upangaji uzazi.[50]

→ **Bonyeza Mbele 85**

Mitazamo iliyojumuisha yanayohusu idadi ya watu, afya na mazingira yanafanyika kote Kenya na ina uwezekano wa kutekelezwa katika sehemu zingine za nchi hii.[51]

→ **Bonyeza Mbele 86**

Miradi hii, pamoja na miradi mingine iliyomo ulimwenguni, inaonyesha kuwa mitazamo ya PHE inafaa na inaongeza thamani mbali na sekta ya idadi ya watu, afya na mazingira kama:

→ **Bonyeza Mbele 87**

Kuwawezesha wanawake pakubwa kiafya na kiuchumi

→ **Bonyeza Mbele 88**

Uelewano na uungaji mkono kwa jamii kwa kuingilia mambo ya kiafya na kimazingira; na

→ **Bonyeza Mbele 89**

Ongezeko la akiba ya wakati na kuhifadhi gharama kwa watekelezaji wa miradi na majumbani.[52]

→ **Bonyeza Mbele 90**

Kwa kuongezea, uwezekano wa miradi ya PHE kuwafikia vijana unaweza kuchangia ukuzaji wa uchumi kwa kasi kwa kujadiliana na kuwawekezea vijana.[53]

→ **Bonyeza Mbele 91**

Mtazamo wa PHE umeonekana kuwa wa kuhifadhi gharama ukilinganishwa na miradi inayoshughulikia sekta moja.54 Wanauchumi wanakadiria kila dola inavyowekezwa katika upangaji uzazi wa hiari na kupunguza matokeo ya ushushaji wa ardhi kwa pauni 4.[55,56] Huku kuhifadhi gharama kwa chini ya PHE katika uwekezaji.

→ **Bonyeza Mbele 92**

Kupunguza ongezeko la idadi ya watu,

→ **Bonyeza Mbele 93**

Kuwekeza kwa afya, na

→ **Bonyeza Mbele 94**

Ulinzi wa mali ya asili ni ya muhimu katika kutimiza ruaza ya Kenya ya 2030 na pia ruaza Maono ya Muungano wa Afrika wa 2063 na Malengo Yanayoendelezwa ya Maendeleo.

→ **Bonyeza Mbele 95**

[MAHOJIANO] Aliyekuwa mbunge, Eneo la Butere, Kaunti ya Kakamega, mheshima Andrew Toboso]

"Serikali ya Kaunti lazima iwe na mpango wao wa maarifa katika utengezaji wa sera zao na waweke rasilmali nyingi kuhakikisha kuwa wametunga sheria ambazo zinahifadhi mazingira, kuona kwamba wanawekeza mali toshelezi katika sekta ya afya kuhakikisha kuwa idadi ya watu walio vijijini wana afya nzuri ya kuwawezesha kuzalisha. Uzalishaji huu utaendeleza uchumi wa kaunti ambao utachangia kuendesha uchumi wa kitaifa."

→ **Bonyeza Mbele 96**

PHE inaweza kuchukua jukumu muhimu katika kuendeleza maendeleo ya uchumi wa kijamii na ubora wa maisha ya jamii mbalimbali.

→ **Bonyeza Mbele 97**

Tunawaomba viongozi wa kitaifa na kaunti kuwa:

Kuthibitisha msimamo wao kwa PHE kama utekelezaji wa maendeleo…

→ **Bonyeza Mbele 98**

…kuzichunguza sera zilizomo ili kuiongoza na kuikuza mielekeo ya walio wengi wa PHE katika sekta tofauti,

→ **Bonyeza Mbele 99**

na kutafsiri sera ili PHE iitekeleze ifaavyo.

→ **Bonyeza Mbele 100**

Kenya inaweza kutafuta ushauri kutokana na maarifa ya PHE uliokuzwa na Jamii ya Afrika Mashariki (East African Community).

→ **Bonyeza Mbele 101**

Serikali ya Kitaifa inafaa kuunda kizingiti cha kazi cha sheria kuisaidia mielekeo ya watu wengi katika PHE…

→ **Bonyeza Mbele 102**

…na kukuza uwezekano wa wakala za serikali kutekeleza mitazamo ya PHE ifaavyo.

→ **Bonyeza Mbele 103**

Serikali za kaunti zinafaa kuimarisha utaratibu wa asasi kusimamia sekta zote, kujumuisha PHE kwa mipango ya maendeleo ya kaunti…

→ **Bonyeza Mbele 104**

…kuimarisha ahadi zao za kifedha na kutenga rasilmali kwa PHE.

→ **Bonyeza Mbele 105**

Mashirika ya kiraia yanayofanya kazi katika sekta tofauti yanafaa kutafuta nafasi ya kushirikiana na juhudi za PHE na wauunge mkono utengenezaji wa rasilmali katika kiwango cha kitaifa na kaunti.

→ **Bonyeza Mbele 106**

[MAHOJIANO: Mchungaji John Akuno, Kaunti ya Kisumu]

"Kutokana na faida tuliyoiona hapa, kama inaweza kuendelezwa kwa jamii zingine, inaeza kusaidia sana. Inaweza kuwasaidia watu wengi kujua wanavyoweza kudhibiti idadi ya watu wao, kujua kudhibiti huduma za afya na kuhifadhi mazingira yao."

→ **Bonyeza Mbele 107**

Ni wakati unaofaa kwa Kenya kuchukua uongozi kwa maendeleo inayotekelezeka kwa kushughulikia athari zote za huduma za afya kutopatikana kwa urahisi, nafasi pungufu za uchumaji wa mapato, udidimishaji wa mali ya asili na athari za hali ya anga.

→ **Bonyeza Mbele 108**

Kila mtu ana jukumu lake la kufanya lakini la muhimu zaidi ni viongozi wa kitaifa na kaunti lazima waudhihirishe msimamo wa ustawi wa Wakenya kuimarisha siku za mbeleni za nchi yetu kwa kuwekeza katika mitindo ya ujumuishaji wa PHE.

→ **Bonyeza Mbele 109**

Kwa kutambua uhusiano ulioko kati ya watu wa Kenya, afya zao na utekelezaji wa mali ya asili na tukiyashughulikia sasa, tunaweza kuiweka Kenya katika njia ya kufaulu kiuchumi na malengo yao ya kimaendeleo na kuendeleza ubora wa maisha ya mamilioni ya Wakenya huku wakihifadhi mazingira yetu kwa vizazi vya siku za usoni.

MAREJELEO

1 Serikali ya Jamhuri ya Kenya, *Kenya Vision 2030, The Popular Version* (Nairobi: Government of the Republic of Kenya).
2 United Nations, "Sustainable Development Goals," (2016), inayopatikana kwa www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/.
3 National Council for Population and Development (NCPD), Ministry of State for Planning, National Development and Vision 2030, *Sessional Paper No. 3 of 2012 on Population Policy for National Development* (Nairobi: NCPD,2012).
4 Serikali ya Jamhuri ya Kenya, Wizara ya Mazingira na Madini, *National Climate Change Action Plan 2013-2017: Executive Summary* (Nairobi: Serikali ya Jamuri ya Kenya, 2010).
5 United Nations, (UN) Population Division, *World Urbanization Prospects: The 2014 Revision* (New York: UN, 2013).
6 Kristen P. Patterson na Smita Gaith, "Population Health and Environment," Global Health e-Learning Center, inayopatikana kwa www.globalhealthlearning.org/course/population-health-and-environment.
7 Kenya National Bureau of Statistics, Wizara ya Afya/Kenya, National AIDS Control Council/Kenya, Kenya Medical Research Institute, NCPD, na ICF, Kenya Demographic and Health Survey (DHS) 2014 (Rockville, MD: ICF).
8 KNBS, Ministry of State for Planning, National Development and Vision 2030, "2009 Kenya Populaton and Housing Census, Analytical Report on Population Dynamics: (2012), inayopatikana kwa www.knbs.or.ke/publications/.
9 KNBS, "Population and Housing Census 2009" (2012).
10 Kenya National Bureau of Statistics (KNBS), Economic Survey2017, (Nairobi: KNBS, 2017).
11 Feed the Future, "Kenya Fact Sheet," inayopatikana kwa https://feedthefuture.gov/sites/default/files/resource/files/ftf factsheet kenya jan2013.pdf.
12 KNBS, Economic Survey 2017.
13 Population Reference Bureau(PRB), *Kenya Population Data Sheet 2011* (Washington, DC: PRB, 2011).
14 United States Agency for International Development (USAID) Land and Urban Office, "Kenya," (Februari 2017), inayopatikana kwa www.land-links.org/country-profile/kenya/.
15 KNBS, Economic Survey 2017.
16 Rachel Winnik Yavinsky et al.,"The Impact of Population, Health and Environment Projects: A Synthesis of Evidence," (2015), working paper, inayopatikana kwa http://evidenceproject.popcouncil.org/wp-contents/uploads/2015/06/PHE-Synthesis-Report1.pdf.
17 Lattice Consulting, "Market Study Of The Aquaculture Market in Kenya: Kenya Market-Led Aquaculture Program (KMAP)," (Juni 2016), inayopatikana kwa www.farmafrica.org/downloads. study-of-the-kenyan-aquaculture-market.pdf.
18 Jesse T. Njoka et al., "Kenya: Country Situation Assessment," (Januari 2016), working paper, inayopatikana kwa http://prise.odi.org/wp-content/uploads/2016/01/Low-Res Kenya-CSA.pdf.
19 UN Environment Program (UNEP), Convention on Biodiversity, "Kenya-Country Profile," (2017), inayopatikana kwa https://www.cbd.int/countries/profile/default.shtml?country=ke.
20 UNEP, *Kenya: Atlas of Our Changing Environment* (Nairobi: UNEP,2009)
21 Jesse T. Njoka et al., "Kenya: Country Situation Assessment,"
22 AFIDEP and PAI, "Population, Climate Change and Sustainable Development in Kenya, "(2012), inayopatikana kwa https://pai.org/wp-content/uploads/2013/01/Kenya PIB F inal.pdf.
23 UNEP, *Kenya.*
24 Sam Sellers, *Gender and Climate Change: A Closer Look at Existing Evidence, 2016,* inayopatikana kwa http://wedo.org/gender-and-climate-change-a-closer-look-at-existing-evidence-ggca/.
25 Yavinsky et al., "The Impact of Population, Health and Enviroment Projects."
26 Yavinsky et al., "The Impact of Population, Health and Enviroment Projects."
27 Yavinsky et al., "The Impact of Population, Health and Enviroment Projects."
28 Pathfinder International, "Sustaining Health, Rights and the Environment in the Lake Victoria Basin, Technical rief," (Juni 2015), inayopatikana kwa www.pathfinder.org/wp-content/uploads/2016/09/Sustaining Rights 2015PHE.pdf.
29 Yavinsky et al., "The Impact of Population, Health and Enviroment Projects."
30 Pathfinder International, "Sustaining Health, Rights and the Environment in the Lake Basin."
31 Yavinsky et al., "The Impact of Population, Health and Enviroment Projects."
32 Pathfinder International, "Sustaining Health, Rights and the Environment in the Lake Basin."
33 Yavinsky et al., "The Impact of Population, Health and Enviroment Projects."
34 Pathfinder International, "Sustaining Health, Rights and the Environment in the Lake Basin."
35 Yavinsky et al., "The Impact of Population, Health and Enviroment Projects."
36 Pathfinder International, "Sustaining Health, Rights and the Environment in the Lake Basin."
37 Yavinsky et al., "The Impact of Population, Health and Enviroment Projects."
38 Pathfinder International, "Sustaining Health, Rights and the Environment in the Lake Basin."
39 Yavinsky et al., "The Impact of Population, Health and Enviroment Projects."
40 Pathfinder International, "Sustaining Health, Rights and the Environment in the Lake Basin."
41 Pathfinder International, "Bringing Fishing and Planning for Families Together in the Basin," (2016), inayopatikana kwa www.pathfinder.org/wp-content/uploads/2016/06/HoPE-LVB-Beach-Management-Units.pdf.
42 Pathfinder International, "Sustaining Health, Rights and the Environment in the Lake Basin."
43 Yavinsky et al., "The Impact of Population, Health and Enviroment Projects."
44 Yavinsky et al., "The Impact of Population, Health and Enviroment Projects."
45 Agatha Mbulo na Nancy Waceke," Green Belt Movement (GBM)'s Environment Health and Population Project, (2013), inayopatikana kwa www.greenbeltmovement.org/node/421.
46 FHI 360, "Linking Population, Environment and Health: The GBM Experience," (2013), inayopatikana kwa www.youtube.com/watch?v=BSOauSpM ew.
47 Lisa Merton na Alan Dater, "Taking Root: The Vision of Wangari Maathai," inayopatikana kwa www.greenbelt movement.org/wangari-maathai/taking-root-documentary.
48 FHI 360, "Linking Population, Environment and Health."
49 Yavinsky et al., "The Impact of Population, Health and Enviroment Projects."
50 Mbulo na Waceke, "GMB's Environment Health and Population Project."
51 PRB, "Population, Health and Environment (PHE) Activity Map" (2016), inayopatikana kwa www.prb.org/About/ProgramsProjects/PHE/PHE-activity-map.aspx.
52 Yavinsky et al., "The Impact of Population, Health and Enviroment Projects."
53 Yavinsky et al., "The Impact of Population, Health and Enviroment Projects."
54 Yavinsky et al., "The Impact of Population, Health and Enviroment Projects."
55 National Council for Population and Development (NCPD, "Family Planning in Kenya: Saving Lives, Saving Money" (2015), inayopatikana kwa https://www.healthpolicyproject.com/486 KenyaimpactNowOnepager.pdf
56 Ephraim Nkonya, Alisher Mirzabaev na Joachim von Braun, ed., *Economics of Land Degradation and Improvement – A Global Assessment for Sustainable Development* (New York: Springer International, 2016).

Ujumbe Maalum Kutoka Kwa Maandishi

Kenya ni kiongozi humu Afrika sanasana katika sera za maendeleo na mipango ya kuimarisha uchumi,kijamii na ustawi wa kisiasa wa watu na kuimarisha uchumi.[1]

Hata hivyo, mengi bado yanafaa kushughulikiwa kujumuisha idadi ya watu inayokua kwa haraka, afya na ustawi wetu na tunavyotumia rasilmali yetu.

Kenya inaweza kuwa kiongozi katika kuendeleza afya,utekelezaji wa mazingira na ustawi zaidi wa uchumi kwa kushughulikia changamoto zote tatu pamoja.

Mtazamo wa Idadi ya watu, Afya and Mazingira, au PHE,inatambua uwiano tata wa watu, afya zao na rasilmali wanayotegemea.

PHE inajumuisha habari za upangaji uzazi kwa hiari na huduma za kimsingi za kutunza afyana udhibiti wa mali ya asili inayotekelezeka.

Katika jamii za vijijini – ambapo robo tatu ya Wakenya wanapoishi na ambapo miradi mingi ya PHE yaliyojumuishwa - afya na riziki zinahusiana na udhibiti wa mali ya asili na usalama wa chakula.[2]

Muundo msingi wa usafiri na afya nyonge – sanasana katika sehemu za mbali – zinawazuia familia kupata huduma za afya, hata afya ya uzazi.

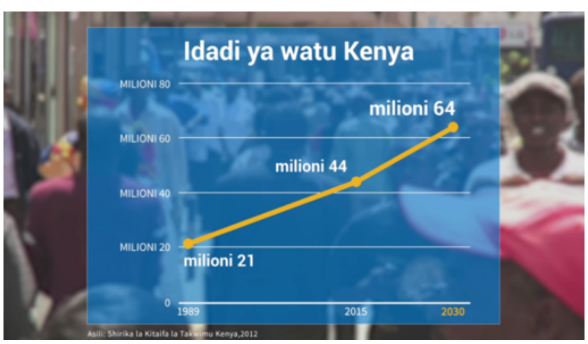

Katika jamii za Kenya vijijini na walio maskini, wanawake mara nyingi huwazaa watoto wawili zaidi ya walivyotarajia. Kutokana na hayo, familia huhitaji rasilmali zaidi ili kuwakimu wote, hali hii yaweza kuongeza umaskini kinyumbani na kitaifa.[3]

Familia inapokuwa na watoto wengi kuliko walivyotarajia, idadi ya watu pia hukua haraka. Idadi ya watu Kenya iliongezeka marudufu kutoka milioni 21 mwaka wa 1989 hadi milioni 44 mwaka wa 2015 na inasemekana kuwa itafika milioni 64 ikifika 2030.[4]

Ongezeko la idadi ya watukwa haraka unaweza kuathiri mazingira na vile watu wanatumia mali yao ya asili.

Misitu inakatwa kwa kiwango cha kuogofya ili kupambana na mahitaji ya ardhi ya kulima, machungani, kuni na makazi na maziwa yanadidimia katika uvuvi wa samaki kutokana na mitindo ya uvuvi isiyotekelezeka na mipango ya viwanda.[5]

Kwa kuongezea, mabadiliko ya hali ya anga na matukio ya hali ya anga yaliyozidi kama ukame yanaharibu mimea na mifugo ambayo hutanguliza ukosefu wa usalama wa chakula, upungufu wa mapato kwa familia na umaskini uliokithiri.[6]

Kwa ukweli,matukio ya hali ya anga yaliyozidi huathiri sana uchumi wa Kenya, na upungufu katika sekta zote unaogharamiwa kwa dola bilioni 1 hadi dola bilioni 3 au shilingi za Kenya bilioni 100 hadi bilioni 300 kufikia mwaka wa 2030.[7]

Mitindo ya ujumuishaji wa maendeleo kama PHE unaweza kushughulikia ifaavyo idadi ya watu, afya na riziki na changamoto za rasilmali kwa njia kamilifu inayoshughulikia matakwa maalum ya jamii na inashughulikia changamoto nyigi zinazohusiana.

Juhudi za PHE katika Kaunti ya Kisumu inaongeza kupatikana kwa huduma za afya hata mipango ya upangaji uzazi wa hiari. Walio ndoani wanaweza kupanga familia zao na kupata huduma za afya muhimu, hata huduma za afya za kina mama na watoto, na UKIMWI na matibabu na uzuiaji wa malaria.[8]

Juhudi za PHE katika Kaunti ya Kisumu pia inashughulikia udhibiti wa matakwa yanayohusiana ya mazingira na mali ya asili ya jamii kwa kufunza wakazi kuusu mitindo ya kilimo na uvuvi inayotekelezeka.

Kwa sasa, wanajamii hawategemei sana kwa mali ya asili ya aina moja bali wana asili tofauti za mapato na lishe na wana ujuzi zaidi wa mitindo inayotekelezeka inayosaidia kutoa shinikizo kwa mazingira.

Mitindo ya PHE inaweka habari za udhibiti wa afya na mali ya asili pamoja huku ikishughulikia matakwa ya kiafya, lishe na riziki ya watu binafsi na ya familia.

Kutokana na hayo, jamii imekumbatia mitindo ya PHE na kuzifanya ziwa zinazotekelezeka hata baada ya mradi kuisha.

Mtindo wa PHE inaonekana kuwa ya gharama inayofaa kuliko miradi inayoshughulikia jambo moja.[9]

Wanauchumi wanakadiria kuwa dola yoyote ambayo Kenya inawekezakatika upangaji uzazi wa hiari na kupunguza udidimishaji wa ardhi yana mapato ya dola 4.[10] Gharama hii inayofaa ya kuingilia kwa PHE hujijenga katika uwekezaji unaofaa.

Miradi ya PHE humu Kenya na ulimwenguni kote unaonyesha kuwa mitindo ya PHE ya kujumuisha inafaa na inaongeza thamani mbali na sekta ya idadi ya watu, afya na mazingira kama kuwawezesha wanawake kwa kuwakuza kiafya na kiuchumi; gharama zaidi na kuiunga mkono jamii kwa maingiliano ya afya na mazingira,akiba zaidi ya wakati na uhifadhi wa gharama wa kinyumbani na watekelezaji wa mradi; na uwezo wa kuwafikia vijana kwa njia mwafaka.[11]

Tunawaomba viongozi wa kitaifa na kaunti kuwa:

Kuthibitisha ahadi zao kwa mkakati wa maendeleo wa PHE.

Kukagua sera zilizomo ili kukuza na kuendeleza ili kutoa mwelekeo taala wa PHE katika sekta tofauti.

Kutafsiri sera kuwa matendo ili kutekeleza PHE ifaavyo kwa kutafuta ushauri kutoka kwa Maarifa ya PHE iliyokuzwa na Jamii ya Afrika Mashariki.

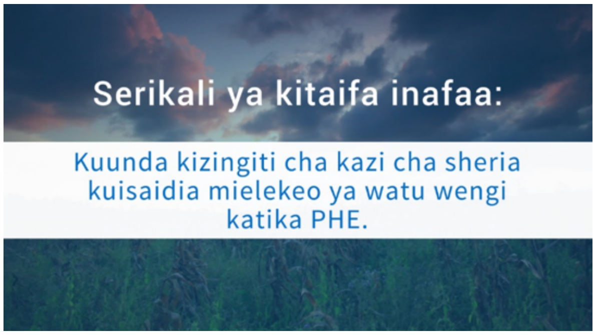

Tunaiomba serikali ya kitaifa kuwa:

Kunda kizingiti cha kazi cha sheria ili kuunda mkono mielekeo ya watu wengi katika PHE na kukuza uwezekano wa wakala za kiserikali kutekeleza mitazamo ya PHE ifaavyo.

Tunaiomba serikali ya kaunti kuwa:

Kuimarisha utaratibu wa asasi kusimamia sekta zote, ujumuisha PHE kwa mipango ya maendeleo ya kaunti kuimarisha ahadi zao za kifedha na kutenga rasilmali kwa PHE.

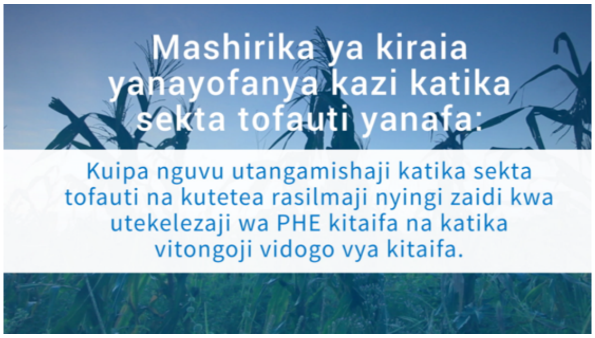

Tunawaomba mashirika ya kitaifa kuwa:

Watafute njia za kushrikiana katika juhudi za PHE na kuiunga mkono uyoaji wa rasilmali katika kiwango cha kitaifa na kaunti.

Imetimia wakati ambapo Kenya kuchukua uongozi wa maendeleo yanatekelezeka.

Kwa kutambua uhusiano ulioko kati ya watu wa Kenya, afya yao na matumizi tekelezi ya mali ya asili, na kuanzia sasa,tunaweza kuelekeza Kenya katika njia ya kutimiza nguzo zao za kiuchumi na kimaendeleo na kukuza thhamani ya maisha ya mamilioni ya Wakenya huku ikihifadhi mazingira yetu kwa kizazi kijacho.

Marejeleo Ya Ujumbe Maalum Kutoka Kwa Maandishi

1 Serikali ya Jamhuri ya Kenya, Kenya Vision 2030, The Popular Version (Nairobi: Government of the Republic of Kenya); United Nations, "Sustainable Development Goals," (2016), inayopatikana kwa www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/; National Council for Population and Development (NCPD), Ministry of State for Planning, National Development, and Vision 2030, *Sessional Paper No. 3 of 2012 on Population Policy for National Development* (Nairobi: NCPD, 2012).

2 United Nations (UN) Population Division, *World Urbanization Prospects: The 2014 Revision* (New York: UN, 2014); Kristen P. Patterson na Smita Gaith, "Population Health and Environment," Global Health e-Learning Center, inayopatikana kwa www.globalhealthlearning.org/course/population-health-and-environment.

3 Kenya National Bureau of Statistics, Wizara ya Afya/Kenya, National AIDS Control Council/Kenya, Kenya Medical Research Institute, NCPD, na ICF, Kenya Demographic and Health Survey (DHS) 2014 (Rockville, MD: ICF).

4 KNBS, Ministry of State for Planning, National Development and Vision 2030, "2009 Kenya Populaton and Housing Census, Analytical Report on Population Dynamics: (2012), inayopatikana kwa www.knbs.or.ke/publications/.

5 United States Agency for International Development (USAID) Land and Urban Office, "Kenya," (Februari 2017), inayopatikana kwa www.land-links.org/country-profile/kenya/; KNBS, Economic Survey 2017; Rachel Winnik Yavinsky et al., "The Impact of Population, Health, and Environment Projects: A Synthesis of Evidence," (2015), working paper, inayopatikana kwa http://evidenceproject.popcouncil.org/wp-content/uploads/2015/06/PHE-Synthesis-Report1.pdf; Lattice Consulting, "Market Study Of The Aquaculture Market In Kenya: Kenya Market-Led Aquaculture Program (KMAP)," (Juni 2016), inayopatikana kwa www.farmafrica.org/downloads/study-of-the-kenyan-aquaculture-market.pdf; Jesse T. Njoka et al., "Kenya: Country Situation Assessment," (Januari 2016), working paper, inayopatikana kwa http://prise.odi.org/wp-content/uploads/2016/01/Low-Res_Kenya-CSA.pdf.

6 UN Environment Program (UNEP), Convention on Biodiversity, "Kenya—Country Profile," (2017), inayopatikana kwa www.cbd.int/countries/profile/default.shtml?country=ke; UNEP, *Kenya: Atlas of Our Changing Environment* (Nairobi: UNEP, 2009).

7 Jesse T. Njoka et al., "Kenya: Country Situation Assessment."

8 Yavinsky et al., "The Impact of Population, Health, and Environment Projects."; Pathfinder International, "Sustaining Health, Rights, and the Environment in the Lake Victoria Basin, Technical Brief," (Juni 2015), inayopatikana kwa www.pathfinder.org/wp-content/uploads/2016/09/Sustaining_Rights_2015PHE.pdf.

9 Yavinsky et al., "The Impact of Population, Health, and Environment Projects."

10 National Council for Population and Development (NCPD), "Family Planning in Kenya: Saving Lives, Saving Money," (2015), inayopatikana kwa https://www.healthpolicyproject.com/pubs/486_KenyaImpactNowOnepager.pdf; Ephraim Nkonya, Alisher Mirzabaev, na Joachim von Braun, ed., *Economics of Land Degradation and Improvement—A Global Assessment for Sustainable Development* (New York: Springer International, 2016).

11 Yavinsky et al., "The Impact of Population, Health, and Environment Projects."

SHUKRANI

Photo credits:
© 2011 Evans Nyapada/Jhpiego, Courtesy of Photoshare
© Ariadne Van Zandbergen / Alamy Stock Photo
© Chris Jackson / Staff / Getty Images News / Getty Images
© Cultura / Philip Lee Harvey / Cultura / Getty Images
© Footage Firm, Inc.
© Jacek_Sopotnicki / iStock / Getty Images Plus / Getty Images
© Jessica Kali/Population Reference Bureau
© Michele Burgess / Alamy Stock Photo
© Neil Palmer Photography
© NHK / NHK Video Bank Creative / Getty Images
© Pathfinder International
© UN Photo/Ray Witlin

MWONGOZO WA MJADALA

Baada ya kupeana toleo la PHE ENGAGE la Kenya, unaweza kupata nafasi ya kuendeleza mjadala kati ya hadhira yako. Tunakuhimiza ufanye mjadala uwe maalum kwa kutumia mbinu ya PHE kwa wananchi wa Kenya.

Mifano ya maswali ya mjadala ni kama yafuatayo:

KWA NINI PHE?

1. Ulikuwa unajua uhusiano kati ya mienendo ya idadi ya watu, afya na mazingira? Umejifunza nini leo kuhusu huu uhusiano?
2. Ulikuwa unajua matokeo za upangaji uzazi kwa afya, riziki na mazingira? Umejifunza nini leo kuhusu uhusiano huu?
3. Ni vipi ambavyo kujumuisha mbinu ya idadi ya watu, afya na mazingira inayafaidi maisha ya Wakenya? Miradi iliyoonyeshwa hapa inawasaidia aje familia na jamii?
4. Sababu gani ambazo zinaweza kufanya serikali ya Kenya kuamua kutekeleza mbinu wa PHE badala ya miradi inayoshughulikia sekta moja?
5. Mbinu ya ujumuishaji wa PHE una faida gani?
6. Mbinu ya PHE inalingana aje na mikakati na vizingiti vikuu hapa Kenya na jamii ya kimataifa (Kenya Vision 2030, SDGs, n.k)?

MJADALA KUHUSU UKUAJI NA MIENENDO YA IDADI YA WATU

7. Watu wengine husema kuwa idadi ya watu wengi unaweza kuimarisha uchumi thabiti kwa kuwa kuna wafanyikazi zaidi katika sekta ya kikazi. Baada ya kuliona toleo hili,unafikiria nini kuhusu hoja hili?
8. Kwa nini familia kubwa inaleta upungufu badala ya kuisaidia? Baada ya kuliona uwasilishaji huu, unaweza kuelezea vile uwezo wa uzazi wa juu unavyochangia kuendeleza umaskini kwa familia? Kwa jamii?
9. Baada ya kutazama uwasilishaji huu, unaweza kuelezea jinsi uzazi unaweza kuathiri mazingira?
10. Mazingira na mali ya asili inaathiri vipi uhamiaji na mifumo ya makazi ya watu binafsi na jamii?

MJADALA KUHUSU AFYA NA ATHARI YAKE KWA UKUAJI WA IDADI YA WATU NA MAZINGIRA

11. Ni huduma gani za kiafya ambazo zinaweza kutolewa kupitia mipango ya PHE?
12. Baada ya kuliangalia uwasilishaji wa PHE ENGAGE unaweza kueleza vile afya mbaya ya binadamu unaweza kuyaathiri mazingira?
13. Athari zipi ambazo zinaweza kutokana na afya mbaya ya mtoto katika siku sa usoni? (Elimu? Uajiri wa kazi? Kuchangia kwa gharama za kinyumbani?)

MJADALA KUHUSU UPANGAJI UZAZI NA AFYA YA UZAZI

14. Nafasi ya kuzaa katika uzazi ina jukumu gani kwa afya ya wamama? Watoto?
15. Baada ya kutazama uwasilishaji huu, unaweza kueleza jinsi uzazi unaweza kuathiri afya ya watu?
16. Watu wengi wana maoni tofauti kuhusu upangaji uzazi na nafasi ya kuzaa. Je, uwasilishaji huu umeathiri jinsi unavyofikiria kuhusu jambo hili? Ulijifunza chochote lililobadili maoni yako kuhusu upangaji uzazi na nafasi ya kuzaa sanasana vile yanavyoziathiri afya ya mwanadamu na mazingira?
17. Ni vipi ambavyo eneo la kijografia unayoishi (kwa mfano, mashambani ikilinganishwa na mjini) unaathiri uwezo wa mtu kupata huduma za kiafya na afya ya uzazi?

18. Ni vikwazo gani ambavyo wanawake, waume na waliooana wanapitia katika kujaribu kupanga uzazi na kuzaa kwa kuweka nafasi kati ya watoto wao? Mbinu za PHE unaweza aje kushughulikia changamoto hizi?
19. PHE inawezaje kushughulikia afya ya uzazi na mahitaji mengine ya vijana?

MANUFAA YA PHE KWA SEKTA ZISIZO ZA PHE

20. Baada ya kutazama uwasilishaji huu,unaweza kukumbuka njia ambazo miradi ya PHE imenufaisha riziki za watu?
21. Je, uwasilishaji ulionyesha wazi uhusiano kati ya riziki na mali ya asili?
22. Ni fursa gani PHE inaweza kuboresha fursa za maisha ya vijana? Inachangia vipi mgawanyiko wa idadi ya watu
23. Ni njia gani ambayo inatumiwa na miradi ya PHE kuboresha upatikanaji wa chakula?

MJADALA KUHUSU PHE NA MAENDELEO ENDELEVU

24. Baada ya kutazama uwasilishaji huu, unakubali kwamba PHE inapendekeza Vision 2030? Ni vipi PHE inashughulikia sekta 10 muhimu katika Vision 2030? (kwa mfano, kilimo, utalii, miundomsingi, n.k)
25. Ni jinsi gani mbinu ya PHE inaboresha ustawi wa uchumi ya Kenya? Ustawi ya kijamii? Ustawi wa kisiasa?
26. Kulingana na ufahamu wako, jinsi gani ujumuishaji wa mbinu ya PHE inashughulikia malengo yasiyo ya afya katika Sustainable Development Goals (SDGs)?

MJADALA KUHUSU JINSIA NA PHE

27. Jinsi gani ujumuishaji wa hatua za PHE unaathiri afya ya wanawake? riziki? Uwezeshaji wa wanawake?
28. Je,ni baadhi gani ya faida kwa wanaume?
29. Je, PHE inatoa nafasi kwa usawa wa kijinsia na uwezekano wa wanawake? Eleza maoni yako.

MJADALA KUHUSU MAPENDEKEZO

30. Kwa nini ni muhimu kuimarisha ujumuishaji wa PHE?
31. Ni nini tutafanywa ili kuongeza fedha za kujumuisha PHE katika ngazi za kaunti na kitaifa?
32. Ni jukumu gani linaloweza kuchukuliwa na mashirika ya kiraia kuimarisha PHE? Watengenezaji sera ambaye wana jukumu la kuimarisha ujumuishaji wa PHE ni nani?
33. Mashirika ya uhifadhi na mazingira yanaweza kufanya nini ili washughulike zaidi katika mbinu ya PHE? Na mashirika ya afya ya uzazi wanaweza kufanya nini ili washughulike zaidi katika mbinu ya PHE?
34. Uwasilishaji huu ulitoa hatua fulani walizozipendekeza kwa serikali na mashirika ya kiraia katika tamati lake. Mbali na hizi hatua,unadhani wewe binafsi na katika kazi yako unaweza kufanya nini ili kuiunga mkono ujumuishaji wa PHE? (Wahimize watu watoe hatua maalum na zinazowezekana.)

Maswala Yanayoulizwa Mara Kwa Mara

Mara kwa mara, washiriki huwa na maswali kuhusu uwasilishaji. Baadhi ya maswali haya huwa bayana kulingana na uwasilishaji halisi (data, picha, tarakimu, chanzo cha ujumbe) huku maswali mengine yanaweza kuhusiana na yaliyomo ya kinachowasilishwa.

Yafuatayo ni baadhi ya maswali yanayo ulizwa mara kwa mara na majibu yaliyoandikwa:

MASWALI KUHUSU UWASILISHAJI

Swali: Je Picha na video ambazo zimo katika uwasilishaji ni za ukweli wa miradi ambayo unaeleza?

Jibu: Maandishi yote ya kurejelewa yanayotumika katika uwasilishaji ambako tunarejelea mswada maalum, yanatoka kwa mswada ya jamii inayoshughulikiwa.

Swali: Je, watu ambao wamo katika picha na video zenu za uwasilishaji wameridhia utumizi wenu??

Jibu: Tuko na haki za kisheria kutumia picha zote na video ambazo zimejumuisha katika uwasilishaji huu.

Swali: Kwa nini hamkuonyesha miswada mingi kutoka Kenya?

Jibu:PHE mseto ina uwezo mingi sana nchini Kenya, lakini mpaka wa sasa ni miradi michache sana kutoka nchinin ambayo imenukuu data na matokea ya kiwango cha juu. Moja katika miswada hii ni Afya ya watu na mazingira- bonde la ziwa Victoria. (HOPE-LVB). Tunatumainia kuwa kutokana na ujumbe unaotolewa hapa, rasilmali nyingi zinatumika kuwekeza kwa majukumu ya muda mrefu ya kukusanya data, kufuatilia na kuitathmini na vijenzi vengine vya vipimia na udumishaji. Kwa bahati nzuri, miswada mingine ya PHE ulimwenguni kote iko na data toshelezi ya kufanyiwa uchanganuzi swari, kwayo ndipo tulitoa video hii. Ili kutazama miswada mingineyo ya PHE kutoka Kenya na ulimwenguni kote, tembelea www.prb.org/About/ProgramProjects/PHE/PHE-activity-map.aspx. Ramani hii iliundwa na shirika la marejeleo ya Idadi (PRB) ili iweze tambua dhahiri na kueleza juhudi za PHE mseto kwa sasa na wakati uliopita katika nchi zinazoendelea. Mswada huu unashughulikia kijenzi cha idadi na Uzazi na afya pamoja na miswada na utaratibu wa kimazingira. Ramani yenyewe umetengenezwa upya mara kwa mara. Ili kujumusiha mswada kwa Ramani ya Mswada ya PHE; tafadhali wasiliana na africaphe@prb.org

MASWALI KUHUSU MTAZAMO WA PHE

Swali: Je ni aje mtazamo wa PHE unaweza kuleta huduma za afya kwa jamii zilizoachwa nyuma na zinazopata huduma ya chini?

Jibu: Mashirika ya kiafya inaweza kuzifikia jamii zilizoachwa nyuma na zile zilizopata huduma ya chini kwa kuungana na mashirika ya udumishaji ambayo kwa kiwango kikubwa yanaweza endeleza huduma na jamii ambazo zimeachwa nyuma. Kutokana na muungano uliopo baina ya mashirika haya ya udumishaji na jamii hizi zilizoachwa nyuma, unaweza kupunguza muda unaohitajika kuanzisha mradi. Zaidi ya hayo, kufanya kazi na mashirika ya udumishaji katika jamii ambazo hazijawahi tumia mipango ya uzazi kunaweza zidisha kukubaliwa na jamii na kuwezesha kuwasiliana na jamii hizi juu ya maswala nyeti. Kwingineko ambako mazungumzo ya moja kwa moja juu ya afya ya uzazi na upangaji uzazi yanaweza kuwa swala nyeti kwa sababu za kidini au utamaduni. Miradi ya PHE hutoa ujumla wa yaliyomo kuwezesha maswala haya.

Swali: Kwa nini miradi hii inaendelezwa katika jamii za mashamabni ilhali kuna watu wengi sana katika vituo vya mijini?

Jibu: Huku kila mmoja nchini Kenya akitegemea maliasili kwa njia moja au nyengine watu wanaoishi mashambani hutegemea maliasili hii kama njia ya riziki na kujihimili. Kikundi lili hili la watu wa mashambani huathiriwa sana na majira mbalimbali ya misimu kama vile mafuriko au ukame. Mtazamo wa PHE husuluhisha haya kwa kujaribu kuziba mwinya katika huduma na afya na huduma nyingine ambazo zinaweza katika vituo mjini na kwa kuzidisha hudumishaji ya imara wa afya na mazoea ya kimazingira.

Swali: Ni aje mtazamo wa PHE unaweza kwa kiwango kikubwa kuwahusisha wanaume katika afya na wanawake katika maswala ya miradi ya kimazingira na kiriziki?

Jibu: Miradi ya PHE inaweza kuzidisha kushirikiki kwa wanaume na wanawake katika sekta kando na zile wanaweza shiriki, kuzidisha matokeo za miradi yenyewe. Wanaume, ambao pengine wangehusika mwanzoni katika mradi kupitia uhifadhi wa maliasili wananufaika kupata mwelekeo kwa vipengele vya mradi huu juu ya afya. Wanawake na wasichana wanaohusishwa toka mwanzo ni na maswala ya afya huishia kujumuishwa katika udhibitaji wa maliasili.

Swali: Ni vipi mtazamo wa Idadi ya watu, Afya na Mazingira itasaidia Mashirika ya Uhifadhi kupata usaidizi mkubwa kutoka kwa Wanajamii?

Jibu: Mtazamo wa PHE unaruhusu mashirika ya uhifadhi kujenga matlaba mema kwa kushughulikia maswala yaliyopewa kibao mbele katika jamii yakiwemo afya na uchumi riziki. Miradi mseto iko na nafasi nzuri ya kushughulikia maswala yaliyopewa kibao mbele maana imeundwa kwa njia ya kunasa mahitaji ya jamii katika sketa anuwai.Kutokana na haya, jamii inaweza kuwa na moyo wa kujiunga na shughuli za kuhifadi maliasili.

Swali: Ni aje mtazamo wa PHE ni madhunuti sana kuliko sketa ya mradi mmoja?

Jibu: Sketa ya mradi mmoja kwa mara nyingi hufanya kazi na wanajamii wale wale bila ya juhudi zingine za kuwashikanisha kwa shirika moja au mashirika kadhaa yaliyoungana kuendeleza miradi ya PHE, yanaweza ratibia ili kuzuia kurudufu jitihada na kuharibu rasilimali pamoja na kujenga mbinu za kuingilia kati ambazo zina manufaa anuwai kwa sketa. Kutumia makundi yaliyojumuishwa pamoja ya wataalamu wa PHE (badala ya makundi tenganishi ya afya na mazingira na kuendeleza shughuli tofauti za sketa na mafundisho, yanaweza ukinaifu wa jamii unaoweza kutokea wakati viongozi wa jamii wanaulizwa kushughulika katika shughuli tofauti za sketa ya mradi mmoja ijapokuwa ni vigumu kupima matokeo ya faavu hizi, wahudumu wa PHE ukiripoyi kwamba miradi mseto uwasaidia kutumia vizzuri wasaa wa wanajamii na rasilmali.

Swali: Kwa nini hakuna miradi mingi ya PHE?

Jibu: Vichochea vya idadi ya watu, afya na mazingira vinazungukia jamii zote kote ulimwenguni lakini huhusishwa katika nyanja ambazo miradi ya PHE kwa mara uanzia.Wafadhili wengi waliofadhili miradi ya maendeleo angalau ushughulikia sekta moja au uwao na mgao wa kifedha kwa sekta fulani mahususi. Wataalamu ambao uunda na kushughulikia miradi upewa mafundisho katika taaluma fulani maalum. Serikali ziko na idara au wizara zinashughulika na idadi ya watu, jinsia, afya, na mazingira.

Kuwatia moyo wafadhili, maamuzi katika serikali na waratiby wa vipindi kuunga mkono miradi mseto na kujenga mahusiano ya kisekta, yaweza kusaidia kuenea kwa mtazamo wa PHE kwa jamii nyingi.

Swali: Kwa nini huwa mnashughulikia sana maswala ya upangaji uzazi, ilhali kuna maswala mengine mengi ya kiafya ambayo yaikumba jamii?

Jibu: Jamii ukumbwa na maswala mengi muhimu ya afya na miradi ya PHE pia hushughulikia maswala ya maji na maswala ya kiafya na afya ya watoto, pamoja na upangaji uzazi. Lakini upangaji uzazi ni mbinu ambayo husaidia kifedha na ambayo imethibitisha kusaidia maisha ya familia na jamii na njia mwafaka ya kuyafikia malengo ya maendeleo. Upangaji uzazi wa kujitolea ni muhimu kwa mtazamo wa PHE kwa sababu ya athari pana za upangaji uzazi. Wakati ule walio katika ndoa wanaweza kupata iadi ya familia waliokusudia, inaleta manufaa kwa afya ya familia na ustawi wake na huchangia katika kutumia na kuhifadhi rasilimali. Malengo ya PHE sana sana huhusika na sehemu zilizoachwa nyuma kiukaji na zingine ambazo ni nyeti kimazingira ambako wanajamii wanahitaji kubwa sna ya mpango wa uzazi. Mahali kama huku, ukuaji wa idadi ya watu inaweza sababisha shirnikizo isiyokuwa endelevu kwa viumbe wengine wakati ule maeneo mengi yanafyekwa kwa ajili ya kilimo, maji yanapotumika kwa wingi kwa ajili ya samaki na maliasili kuvunwa ili kukidhia riziki za idadi inayoongezeka.

MASWALI KUHUSU UPANGAJI UZAZI

Swali: Idadi ya watu husema (upangaji uzazi/familia ya wachache) ni maoni ya maeneo ya Magharibi yanayosukumiwa kwa nchi zinazokua kupitia kwa wageni. Ni yepi maoni yenu juu ya hoja hili?

Jibu: Wanawake walio kwenye ndoa wana haki ya kuamua kwa uhuru idadi na upangaji wa watoto wao. Hata hivyo asilimia 21 ya wanawake katika ndoa maeneo ndogo ya sahara katika Afrika na asilimia kumi na nani ya wanawake nchini Kenya wako na hitaji ya upangaji uzazi ambalo halijatimizwa kumaanisha wanataka kuchelea wakati wa kuzaaa tena au wasipate watoto wengine tena lakini hawatumii njia yoyote ya upagaji uzazi.[1,2] Kutofikia matumizi ya dawa za kupanga uzazi yaweza kusababababisha mimba zisizokusudiwa ambayo inaleta hatari kwa wanawake,familia zao na jamii nyingi. Hii inaweza kuathiri ukuaji wa uchumi na maendeleo katika mataifa mengi, Kenya ikiwepo. Makala ya 14 ya Itifaki ya Maputo, iliyoundwa na nchi za Afrika kupitia kwa muungano wa Kiafrika inaunga mkono haki za wanawake ikisema kwamba “Mifumo itahakikisha kwamba haki ya afya kwa wanawake, ikiwepo afya ya kiuzazi iheshimiwe o na kukuzwa kwa : haki ya wanawake kuzuia uzazi, haki ya kuamua ikiwa wapate watoto: idadi ya watoto na upangaji wa uzazi; haki ya kuchagua dawa za kupangia uzazi; haki ya elimu ya upangaji uzazi;haki ilitosha inayoimudu na wanayoweza kuifikia ya huduma ya kiafya ikiwepo ujumbe, elimu na vipindi vya kuwasiliana na wanawake haswa katika maeneo ya mashambani.

Swali: Watu wengine hudai kuwa upangaji uzazi ni chombo cha kuzuia idadi ya watu kwa kuwafanya watu maskini kutopata watoto wengi. Ni yepi maoni yako juu ya madai haya?

Jibu: Tunapinga kuzuia idadi ya watu,tunapinga kushurutishwa katika maswala ya afya ya kizazi. Tunatarajia kupunguza idadi ya mimba zinazotarajiwa maaana ziko na kiwango kikubwa cha athari mbaya ya kiafya kwa kina mama na watoto. Kukuza upangaji uzazi tunatarajia kuwa wanawake na walio na mahusiano wanaweza chagua wakati ufaao,upangaji uzazi na ukubwa wa familia zao, kupelekea afya nzuri na ustawi wa familia, jamii na nchi yote kwa ujumla.

Swali: Watu wengine husema kwamba wanawake wangependa kuwa na familia kubwa. Je, idadi kubwa ya wanawake katika jamii zilizomo katika uwasilishaji wangetaka kuzuia idadi ya watoto walio nao??

Jib: Kila mwanamke anapaswa kujiamulia kuhusiana na ubebabji mimba kwa wakati ujao. Wanawake wengi wangependa kuzuia mimba lakini hawapati dawa na njia za kuzuia uzazi. Tunatumainia kila mwanamke angependa kutoa uamuzi mwafaka kwa kila mimba anayopata, kwake na kwa familia zao, na kwa wakati mwingine uwamuzi huu ni wa kupanga uzazi kwa kupanga nafasi au kuzuia idadi ya watoto kwa kutoa vizuizi kwa upangaji uzazi, tunaweza kuhakikisha kuwa wanawake wanaohitaji kufikia mpango wa uzazi hawanyimwi haki ya kuchagua iliyo bora kwao na kwa familia yao.

Marejeleo Ya Maswali Yanayoulizwa Mara Kwa Mara

1 Guttmacher Institute, “Adding It Up: Investing in Contraception and Maternal and Newborn Health, 2017,” accessed at www.guttmacher.org/fact-sheet/adding-it-up-contraception-mnh-2017

2 Kenya National Bureau of Statistics, Ministry of Health/Kenya, National AIDS Control Council/Kenya, Kenya Medical Research Institute, NCPD, and ICF, Kenya Demographic and Health Survey (DHS) 2014 (Rockville, MD: ICF, 2015).

NYENZO ZAIDI

NYENZO MAJENERALIW

Kozi ya kompyuta ya Idadi, Afya na Mazingira (Population Reference Bureau/Mradi wa PACE)

Kozi hii itawatambulisha wanafunzi kwa misingi ya mtazamo wa Idadi ya Watu, Afya na Mazingira(PHE) na hata uhusiano wake, manufaa ya ujumuishaji,yanayozigatiwa kwenye mpango wenyewe, sera za PHE na inavyotetewa na vile mtindo huu unaweza kuchangia kipaumbele ya maendeleo ya ulimwengu, kama Malengo ya Maendeleo Yanayotekelezwa na Upangaji Uzazi 2020 kwa njia inayofaa. Wanafunzi watanufaika kutokana na mifano ya kesi tofauti zinazoonyesha mawazo haya katika miradi ya PHE ya sasa na hivi karibuni ulimwenguni.

Chombo cha Idadi ya Watu, Afya na Mazingira (Population Reference Bureau/Mradi wa PACE)

Chombo hiki kimetengenezwa ili kiwe na njia za hali ya juu na za kisasa za jamii ya PHE na wengine wanaotaka kujifunza mtindo huu na maendeleo ya kujumuisha. Muundo wake kwa ujumla ulikuwa na nia ya kutoa njia za kutekeleza PHE, kutoa mawasiliano ya sera na kuitetea katika ulimwengu.

Afya ya Watu na Mazingira – Chombo cha Ufuo wa Ziwa Viktoria (HoPE-LVB) (Pathfinder International/Mradi wa HoPE-LVB)

Chombo cha HoPE-LVB ni ya mkusanyiko wa njia za kipekee ambazo zimekuzwa ili kuinua 'tabaka toshelezi la ustawi' wa watu binafsi na familia kwa kuunganisha matendo yote yanayohusiana na idadi ya watu,afya na mazingira. Kuuziba ufa ulioko kati ya sekta hizi tatu utaunda mipango inayotekelezwa,itahimiza sera nyingi za sekta tofauti na kushughulikia malengo ya Maendeleo Yanayotekelezwa.

Mwelekeo wa Vichwa vya Afya COMpass: PHE (Uwezo wa Ushirikiano wa Mawasiliano ya Kiafya)

Utandawazi huu unaonyesha vifaa ambavyo wataalam hubuni na kutekeleza ujumuishaji wa PHE katika uwanja na vyombo wanavyotumia kwa jamii ili waongeze thamani. Tunakuhimiza ujisajili katika mtandao na uchangie kwa kutoa vifaa vya mradi wako au vyombo vinavyofaa ili utajirishe yaliyomo.

Ramani ya Matendo ya PHE (Population Reference Bureau/Mradi wa PACE)

Mradi wa Sera, Utetezi na Mawasiliano Yaliyoboreshwa kwa Idadi ya Watu na Afya ya Uzazi(PACE) ulioko PRB uliunda ramani hii uliochorwa kusisitiza juhudi tofauti za mashirika zinazojumuisha huduma za afya za kimsingi na za uzazi na miradi na mipango ya uhifadhi wa mazingira na udhibiti wa mali ya asili. Lengo kuu la mipango hiyo ni kushughulikia matakwa ya kiafya na riziki ya wanaoishi pasipofikika kwa urahisi au waliopata huduma kwa urahisi huku wakihakikisha utekelezaji wa mazingira wanayotegemea. Watazamaji wanaweza kutumia ramani yenyewe kujijulisha juhudi za PHE ulimwenguni na pia kuzitafuta juhudi katika kila nchi,kiungo cha msingi na mengineyo. Miradi mipya imeandikwa kwa kijani kibichi na za zamani ni za rangi ya zambarau; pini ndogo zinaonyesha kuwa mradi huo wapatikana katika maeneo kadha.

Kujumuisha Idadi ya Watu, Afya na Mazingira Kenya (Population Reference Bureau/Mradi wa BRIDGE)

Haya maelezo ya sera zinaegemea Makadirio ya PHE Kenya inayoratibiwa na Shirika la Kitaifa la Idadi ya Watu na Maendeleo na iliyoongozwa na Chuo Kikuu cha Nairobi na wasimamizi wa PHE Kenya kati ya Oktoba 2006 na Aprili 2007. Population Reference Bureau iliongoza somo la kulinganisha idadi ya wati,afya na ujumuishaji wa mazingira na muungano wa sekta tofauti katika Afrika Mashariki. Vikundi vya kutoka Ethiopia, Kenya, na Tanzania zilikadiria hali ya ujumuishaji wa PHE katika nchi zao adi wakawatambua washika dau wafaao; wakakadiria mazingira ya sera kwa muungano wa sekta tofauti; waliyatenga maswala muhimu ya idadi ya watu,afya na mazingira; kasha wakaeleza hali ya ujumuishaji ilivyo kwa sasa katika miradi, mipango na sera tofauti.

Kifurushi Kidogo Zaidi cha Huduma za PHE (Tume ya Ufuo wa Ziwa Viktoria)

Mpango wa PHE unaoongozwa wahitajika kuhakikisha kuwa huduma zilizojumuishwa zinzshughulikia matakwa ya jamii na nyufa katika kupeana huduma. Tume ya Ufuo wa Ziwa Viktoria ndiyo ilitoa Kifurushi Kidogo Zaidi cha Huduma za PHE ili kutoa mwongozo huu. Waraka huu ulinuiwa kutumika na jamii tofauti, wasimamizi wa serikali ya mtaa na washika dau wengine ili wapange na kupatia yafaayo kipaumbele ya kutekelezwa katika PTE. Pia inaleta uwajibikaji na kipimo cha utendaji katika mpango wa PHE.

UTAFITI

Makadirio ya Utekelezaji wa Mazingira ya Upangaji Uzazi (Taasisi ya Worldwatch)

Makadirio ya Utekelezaji wa Mazingira ya Upangaji Uzazi ni mradi wa Taasisi ya Worldwatch(USA),ulikagua uwanja wa utafiti wa afya na mazingira wakitafuta taarifa nzuri na habari zilizotathminiwa ili kuonyesha vile matumizi ya upangaji uzazi unaweza unaweza kuhusiana na mabadiliko ya hali ya anga na kupunguza athari zake, akiba ya maji inayoaminika na uzalishaji wa chakula, udumishaji wa anuwai wa kibaolojia, udumishaji wa misitu na uvuvi na mengineyo. Haya makadirio yanachunguza kama na kwa kiwango gani uwekezaji wa kilimwengu katika huduma za upangaji uzazi na kutoa vizuizi kwa matumizi yao unaweza kuathiri mielekeo ya kimazingira.

Athari ya Miradi ya Idadi ya Watu, Afya na Mazingira: Mwambatano wa Ushahidi (Population Reference Bureau /Mradi wa Ushahidi)

Hii ripoti ya mwambatano unachunguza na kutoa muhtasari wa ushahidi uliopo wa majuzi kutoka kwa miradi iliyojumuishwa ya PHE ili kutoa wanachopima na/ama wasichopima, kadiria hali ya kufuatiliwa na kutathmini kwa mradi wa PHE kwa wakati huu na kutambua nyufa katika kutatmini na kutafiti kwa miradi ya sasa na ya wakati wa baadaye wa PHE. Taarifa 43 kutoka katika miradi 35 zilikaguliwa katika kufanya haya makadirio. Miradi mingine ilianza toka 1992 au kuna hata za 2010, lakini nyingi zao zilianza mipango mwanzo-wa-hadi-kati-ya-miaka ya 2000.

Kwa Nini Idadi ya Watu ni Muhimu (Matendo ya Idadi ya Watu Ulimwenguni)

Ripoti hii inalenga vile idadi ya watu inavyoathiri vipengele nyingi ya maisha yetu katika masuala tofauti kama umaskini, afya, elimu maji na misitu. Idadi ya watu ni muhimu hata kwa sasa leo kwa sababu kulingana na historia, wingi wa watu unaongeza athari hhizi katika ustawi wetu kwa wakati ambao taaluma ya takwimu ya dunia inaongeza kuwa na utata. Hii ripoti pia ina ufafanuzi wa maelezo ya idadi ya watu na yaeleza kwa nini na ni vipi idadi ya watu ni muhimu kwa masuala mengi kama afya ya mama, magonjwa ya kuambukiza na UKIMWI, elimu na kazi, upunguzaji wa umaskini, uhamaji wa mijini, usalama, usalama wa chakula, mabadiliko ya hali ya anga, asili ya maji, misitu na uchanganuzi wa uhai.

MASHIRIKA YA TAIFA NA TENGENEZO LA KIMATAIFA NA MIRADI

Tume ya Ufuo wa Ziwa Viktoria

Ushirikiano wa PHE wa Madagascar

Ubia wa PHE Ethiopia

Muungano wa Idadi ya Watu na Maendeleo Yanayotekelezwa

Idadi ya Watu na Ushirikiano Tekelezi

Afya ya Watu na Mazingira-Ufuo wa Ziwa Viktoria

Uhifadhi Kupitia Afya ya Umma (Uganda, Kenya)

Mradi wa Tuungane (Tanzania Magharibi)

Mradi wa Ushahidi, Matendo ya PHE

CHAGUA BLOG

All Access (PAI)

Beyond Conservation (The Nature Conservancy)

Cool Green Science (Woodrow Wilson International Center For Scholars, Environmental Change and Security Program)

New Security Beat (Woodrow Wilson International Center For Scholars, Environmental Change and Security Program)

Pathfinder International Blog (Pathfinder International)

CHAGUA MTANDAO

Advance Family Planning

Family Planning 2020

Global Gender and Climate Alliance

Population Reference Bureau

The PACE Project

Population Media Center

Women at the Center

National Council for Population and Development
Chancery Building, Fourth Floor, Valley Road
P.O. Box 48994-00100, Nairobi
Tel: +254 20 2711600 • Mobile: +254 72 4256202 / 73 5700208
Email: info@ncpd.go.ke • Website: www.ncpd.go.ke